

ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19

เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

Knowledge and Understanding of Accountants towards Accounting Standard Issue 19:

Employee Benefits in Bangkok Area

จิตรเลขา ทาสี¹, สันติ พึ่งโกสพ¹, จิรายุ เป็ญจวงศ์²

¹หลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

²หลักสูตรการจัดการ สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ 120 คนและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ 120 คน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีและด้านการบัญชีผลประโยชน์พนักงาน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ด้านการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า และด้านการเปิดเผยข้อมูล มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง นักบัญชีมีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักบัญชีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน การรับรู้ข่าวสารที่ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพและตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

คำสำคัญ ความรู้ความเข้าใจ, นักบัญชี, มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน

Abstract

The objectives of this research were to 1) investigate the level of understanding of accountants on accounting standard No.19 (TAS 19) relevant to employee benefits in Bangkok area, 2) study the relationship of the level of understanding of accountants on TAS 19 relevant to employee benefits in Bangkok area classified according to personal factors from 120 samples from Publicly Accountable Entities and 120 samples from Non-Publicly Accountable Entities. The understanding and knowledge of the objectives of accounting standards and employee benefits were at a much level. Knowledge is at a high level.

Furthermore, the understanding of the scope of the accounting standards, transaction recognition and measurement, and information disclosure was at a moderate level. Accountants had the understanding of TAS 19 on employee benefits as a whole at a moderate level. Data analysis of the relationship of the level of understanding and knowledge of on TAS 19 classified according to personal factors found that accountants with different gender, age, education level, experience, and information awareness had indifferent perceptions and understanding; whereas different status and positions showed different knowledge and understanding at significant level .05

Keywords: Knowledge and Understanding, Accountants, Accounting Standard No. 19 (TAS 19): Employee Benefits

บทนำ

การประกอบธุรกิจ ภาษาที่ใช้ในทางธุรกิจอย่างหนึ่งคือ การบัญชี ใช้ในการรายงานข้อมูลทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลในการทำงานการเงินให้มีความถูกต้องครบถ้วน โปร่งใสและสามารถเปรียบเทียบกันได้ของกิจการและระหว่างกิจการ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดหลักการ บัญชีที่บัญชีให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards Board: IASB) ได้กำหนดมาตรฐานการบัญชีให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั่วโลก (วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ, 2554: 2) สำหรับมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทยนั้น สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีของไทยมาอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับประเทศต่างๆ และเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554 : ออนไลน์) เพื่อเป็นที่ยอมรับระดับสากล ซึ่งเห็นได้จากสภาวิชาชีพบัญชีได้กำหนดให้มาตรฐานการบัญชีของไทย (Thai Accounting Standards : TASs) และมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai Financial Reporting Standards : TFRSs) อยู่ในชุดเดียวกัน ที่อ้างอิงจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ(International Financial Reporting Standards) และออกประกาศการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี ให้มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2554 อยู่หลายฉบับ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552 : ออนไลน์) ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของวงการวิชาชีพบัญชี ทั้งที่ประกาศใช้มาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศและการออกฉบับใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนนับว่าเป็นการปรับเปลี่ยนที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจประเทศไทยที่กำลังเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 นี้ ประกอบกับปัจจุบันการลงทุนระหว่างประเทศเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตลาดทุนของประเทศไทยมากขึ้นทำให้นักลงทุนต่างชาติที่ เป็นผู้ใช้การเงินได้เรียกร้องให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลผลักดันให้มีการใช้มาตรฐานการบัญชีเดียวกันในการ

จัดทำรายงานทางการเงินเพื่อสะดวกในการจัดทำและการตรวจสอบ (วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ, 2554 : 2)

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เป็นมาตรฐานที่ออกมาใหม่ และได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 พิเศษ 143 ง ณ วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2553 โดยถือปฏิบัติกับงบการเงินของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นมาตรฐานที่ยังไม่เคยใช้มาก่อนในประเทศไทย ซึ่งกำหนดให้กิจการต้องบันทึกบัญชีเกี่ยวกับผลประโยชน์ของพนักงาน หรือผลตอบแทนที่กิจการให้แก่พนักงานทั้งในระยะสั้น เช่น เงินเดือน โบนัส รวมทั้งผลประโยชน์ของพนักงานในระยะยาว เช่น เงินชดเชยตามกฎหมายแรงงาน เงินสวัสดิการหลังเกษียณอายุ กล่าวคือ กิจการจะต้องเริ่มทยอยบันทึกภาระหนี้สินและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผลประโยชน์ของพนักงาน หรือผลตอบแทนที่กิจการให้แก่พนักงานในทุกงวดบัญชีตั้งแต่วันที่พนักงานเริ่มทำงานให้กิจการแทนวิธีเดิมที่จะบันทึกค่าใช้จ่ายเพียงครั้งเดียวในงวดบัญชีที่มีการจ่ายเงินออกไปจริงเท่านั้น ซึ่งหลักการบัญชีใหม่เห็นว่ากิจการควรกระจายค่าใช้จ่ายดังกล่าวออกไปตามช่วงเวลาที่พนักงานได้ทำงานให้กิจการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างค่าใช้จ่ายที่กิจการจ่ายให้กับสิ่งที่กิจการได้รับจากการทำงานของพนักงานทำให้งบการเงินที่ได้บันทึกภาระหนี้สินในการรายงานฐานะการเงิน และบันทึกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสะท้อนข้อเท็จจริงมากขึ้น (วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ, 2554 : 8) กิจการที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้อย่างเต็มรูปแบบ คือ กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ซึ่งได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทมหาชนตามกฎหมายมหาชน บริษัทที่กำลังเสนอขายหลักทรัพย์ให้สาธารณะชน และบริษัทที่ดูแลทรัพย์สินของสาธารณะ เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทประกันชีวิต บริษัทหลักทรัพย์ เป็นต้น และกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะบางกิจการ เนื่องจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะได้กำหนดทางเลือกให้กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะซึ่งเป็นกิจการส่วนใหญ่ในประเทศไทยกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนกิจการทั้งหมดในประเทศไทย (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2555: 1) สามารถเลือกใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ในการจัดทำบัญชีเช่นกัน จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน เป็นฉบับที่ยากต่อการทำความเข้าใจ อาจส่งผลกระทบต่อการทำบัญชีของนักบัญชีของกิจการ และสำนักงานบัญชีอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญของสำนักงาน กล่าวคือ นักบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของกิจการเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทหน้าที่ในการบันทึกข้อมูลทางบัญชีและการรายงานทางการเงินของกิจการ อาทิ การบันทึกบัญชีต่าง ๆ การรายงานงบการเงิน เช่น งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อประเมินว่าข้อมูลดังกล่าวมีความถูกต้องสมบูรณ์เชื่อถือได้ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับกิจการที่ต้องทำบัญชีทุกกิจการทั้งที่เป็นกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ นักบัญชีของกิจการดังกล่าวมีหน้าที่ในการบันทึกบัญชีให้ถูกต้อง จึงควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ซึ่งรวมถึงมาตรฐานบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานนี้ด้วย

กรุงเทพมหานคร ถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555 มีจำนวนกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะสูงที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้นโดยประมาณ 541,257 ราย คิดเป็นร้อยละ

ละ 19.80 ของกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะทั้งประเทศ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2556: ออนไลน์) และกำลังจะเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญของอาเซียนในปี 2558 นี้ กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะมีบุคลากรเป็นจำนวนมากส่วนหนึ่งเป็นบุคลากรที่ใกล้เกษียณอายุงาน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพราะนักบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งหลักการบันทึกบัญชีและการรายงานทางการเงินเป็นอย่างดี โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ ความมั่นคงในอาชีพ เป็นสวัสดิการสำหรับพนักงานอย่างหนึ่งและเตรียมการรองรับการเกษียณอายุของบุคลากรเหล่านั้น และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับพนักงานของกิจการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาวิจัย เป็นนักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ จำนวน 120 ตัวอย่าง และกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะจำนวน 120 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
2. พื้นที่ศึกษาวิจัย กรุงเทพมหานคร:-
 - 1) เขตวังทองหลาง
 - 2) เขตบางกะปิ
3. ช่วงเวลาเก็บตัวอย่างตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2558 – กรกฎาคม 2559 ระยะเวลา 12 เดือน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บตัวอย่างโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง ส่วนหนึ่งส่งผ่านบุคคลที่รู้จัก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ของนักบัญชีกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ โดยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างในเขตวังทองหลางและเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. ขั้นตอนการวิจัย
 - 1) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน

2) สำนักรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ 120 คน และกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ 120 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสอบถามจากนักบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะในเขตวังทองหลางและเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยและการศึกษาค้นคว้าข้อมูลมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารและจากการค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต

3) ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาครบตามจำนวนและดำเนินการประมวลผลข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้ว จะนำข้อมูลมาทำการประมวลผลโดยแบ่งเป็นวิเคราะห์ข้อมูลโดย

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติช่วยในการประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ CHI - SQUARE ในการประมวลผลความสัมพันธ์ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25-30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพสมรส ตำแหน่งนักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5-10 ปี การรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ต

ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน 5 ด้าน คือ 1)ด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี 2)ด้านขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี 3)ด้านการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า 4)ด้านการเปิดเผยข้อมูล และ5)ด้านการบัญชีผลประโยชน์พนักงาน พบว่า นักบัญชีมีความรู้ ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี และด้านการบัญชีผลประโยชน์พนักงาน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ด้านการรับรู้รายการ

และการวัดมูลค่า ด้านการเปิดเผยข้อมูล มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาหัวข้อเรื่องแต่ละด้าน ผลการวิจัย พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี มีความรู้ความเข้าใจเรื่องรับรู้หนี้สินเมื่อพนักงานได้ให้บริการเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงานที่บริษัทจะจ่ายในอนาคต เรื่องการรับรู้ค่าใช้จ่ายเมื่อกิจการได้รับผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกิดจากการให้บริการของพนักงานเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงานอยู่ในระดับมาก ด้านขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี เรื่องรายการผลประโยชน์พนักงานในรูปตราสารทุนของกิจการต้องปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานอยู่ในระดับมาก เรื่องการจัดทำบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงานของพนักงานได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 26 เรื่องการบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงานอยู่ในระดับน้อย ด้านการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า เรื่องการรับรู้ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานเมื่อพนักงานได้ให้บริการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์นั้นโดยรับรู้จำนวนเงินที่ไม่คิดลด เรื่องส่วนแบ่งกำไรและโบนัสรับรู้ต้นทุนผลประโยชน์ของพนักงานเป็นค่าใช้จ่ายทันที เรื่องโครงการสมทบเงินที่ครบกำหนดภายใน 1 ปีไม่ต้องใช้สมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเพื่อวัดมูลค่าของภาระผูกพันหรือค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมาก เรื่องการลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมได้ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อมีการลางานเกิดขึ้น เรื่องการลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมไม่ได้ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อการลางานเกิดขึ้น เรื่องโครงการผลประโยชน์ในวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้(Projected Unit Credit Method) เพื่อวัดมูลค่าภาระผูกพันและต้นทุน เรื่องวิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ในระดับปานกลาง เรื่องวิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ เรื่องข้อสมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยประกอบด้วยข้อสมมติทางประชากรศาสตร์และข้อสมมติทางการเงิน เรื่องกำหนดอัตราคิดลดโดยอ้างอิงกับอัตราผลตอบแทนในท้องตลาดของหุ้นกู้ภาคเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ณ วันที่สิ้นงวดรายงาน เรื่องสมมติฐานในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยต้องเป็นกลางและสอดคล้อง เรื่องมาตรฐานฉบับนี้บังคับให้ใช้บริการนักคณิตศาสตร์ประกันภัย เรื่องผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงานจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเป็นยอดรวมสุทธิของมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันผลประโยชน์ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานอยู่ในระดับน้อย ด้านการเปิดเผยข้อมูล เรื่องผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงานโดยเฉพาะแต่มาตรฐานการบัญชีฉบับอื่นๆ อาจกำหนดให้เปิดเผย เรื่องผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเมื่อระดับความเป็นไปได้ที่จะต้องจ่ายเงินออกไปเพื่อชำระผลประโยชน์เป็นไปได้อย่างอยู่ในระดับมาก เรื่องผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน เรื่องผลประโยชน์หลังออกจากงานโครงการสมทบเงินกิจการต้องเปิดเผยจำนวนเงินที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการสมทบเงิน เรื่องผลประโยชน์หลังออกจากงานโครงการผลประโยชน์กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ใช้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการบัญชีผลประโยชน์พนักงาน เรื่องต้นทุนดอกเบี้ยคือการคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ คุณ อัตราคิดลดกำหนด ณ วันต้นงวดอยู่ในระดับมากที่สุด เรื่องต้นทุน

บริการในปัจจุบันเกิดจากการใช้วิธีการกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเท่านั้น เรื่องผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจริงจากสินทรัพย์โครงการคือส่วนหนึ่งของรายได้ที่รับรู้เป็นกำไรขาดทุน เรื่องจำนวนตัดบัญชีต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่รับรู้คือผลประโยชน์ที่กิจการต้องจ่ายให้พนักงานเมื่อเกษียณสำหรับบริการที่พนักงานให้กิจการนับตั้งแต่ก่อนจัดตั้งหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงการผลประโยชน์ของพนักงาน เรื่องผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยคือผลกำไรขาดทุนที่เกิดจากข้อสมมติที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้ประมาณการภาระหนี้สินโครงการผลประโยชน์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักบัญชีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน การรับรู้ข่าวสารที่ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพ ตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจที่ต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ด้านขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ด้านการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ด้านการเปิดเผยข้อมูลด้านการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูล สามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานนักบัญชีมีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ โดยภาพรวม มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญกาญจน์ โพธิ์พัฒน์ (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน” เก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มนิคมอุตสาหกรรมบางปู จำนวน 100 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ทั้งในเรื่องวัตถุประสงค์และขอบเขต เรื่องผลประโยชน์ระยะสั้นสำหรับพนักงาน เรื่องผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อจำแนกตามเพศ นักบัญชีทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานการบัญชีอยู่ในระดับเดียวกัน จากผลวิจัยดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ มีเพียงหัวข้อเดียวเท่านั้นซึ่งเป็นส่วนน้อยที่มีความรู้ความเข้าใจต่างกัน คือด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ผลจากการวิเคราะห์เพศหญิงมีความรู้ในข้อนี้มากกว่าเพศชายอาจเป็นเพราะเพศหญิงให้ความสำคัญต่อวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีมากกว่าเพศชาย และนักบัญชีที่มีอายุต่างกันก็มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีอยู่ในระดับเดียวกัน ซึ่งก็ชี้ให้เห็นเช่นกันว่าความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุเช่นกัน

3. เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัตถุประสงค์และขอบเขตของมาตรฐานอยู่ในระดับมาก แต่น้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด และที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางเท่ากัน คือเรื่องการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ในขณะที่เรื่องการรับรู้รายการและการวัดมูลค่ากับการเปิดเผยข้อมูล มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา คือผลที่ได้ไม่ต่างกัน

4. เมื่อจำแนกตามสถานภาพ นักบัญชีที่มีสถานะภาพต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีที่ต่างกัน โดยนักบัญชีที่มีสถานะภาพโสด มีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีระดับมากที่สุด คือด้านการวัดขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ส่วนนักบัญชีที่มีสถานะภาพสมรสจะมีความรู้ความเข้าใจระดับมากด้านการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่มีสถานะภาพหม้ายจะมีความรู้ความเข้าใจระดับมาก ด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี สถานภาพหย่าร้างจะมีความรู้ความเข้าใจระดับมาก ด้านวัตถุประสงค์และขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ส่วนความรู้ความเข้าใจที่อยู่ในระดับเดียวกันมีเพียงด้านเดียว คือด้านการวัดขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับสรรพคุณ พิพัฒพันธ์ ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ไว้ 2 ปัจจัย ที่มีลักษณะดังนี้ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 1.1 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกเพราะจะทำให้บุคคลมีความรู้และมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุและมีผล 1.2 ความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในการยอมรับต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจ แตกต่างกันไป 1.3 สถานภาพทางสังคม หมายถึง สิทธิและหน้าที่ที่มีต่อผู้อื่นและสังคม 1.4 ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและส่งผลต่อความคิดเห็น 2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 2.1 ครอบครัว หมายถึง การสะสมความรู้โดยทางตรงหรือทางอ้อมจากระเบียบวิธีปฏิบัติ กฎเกณฑ์และค่านิยมต่างๆ ที่กลุ่มได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติและความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้น 2.2 กลุ่มและสมาคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อบุคคลอย่างมาก เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มหรือสังคมนั้น ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มและสังคมนั้น 2.3 สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์วิทยุโทรทัศน์ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคลสำหรับปัจจัยและแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าความรู้ความเข้าใจแต่ละบุคคลจะมากหรือน้อยอยู่ที่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมครอบครัวการงาน จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่านักบัญชีที่มีสถานะภาพต่างกันมีผลต่อความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ อาจเป็นเพราะเป็นธรรมชาติของแต่ละบุคคลหรือเหตุผลส่วนตัวที่ให้ความสนใจในเรื่องต่างๆที่ไม่เหมือนกัน บางคนอาจสนใจในภาพรวม บางคนอาจสนใจเฉพาะเรื่องที่ใกล้ตัว บางคนสนใจในบางเรื่องที่ตนเองเกี่ยวข้องหรือจำเป็นเท่านั้น หรืออีกนัยหนึ่งเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ อาทิ เรื่องความพร้อมด้านเวลา โอกาส หรือภาระหน้าที่

5. เมื่อจำแนกตามตำแหน่งงาน นักบัญชีที่มีตำแหน่งต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานที่ต่างกัน โดยนักบัญชีที่เป็นผู้สอบบัญชีจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี การวัดขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี และการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานมากที่สุด และในเรื่องการรับรู้รายการและการวัดมูลค่ามีความรู้ความเข้าใจน้อยสุด สมุห์บัญชีมี

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดขอบเขตของมาตรฐานมากที่สุด แต่ในเรื่องวัตถุประสงค์ของมาตรฐานและการรับรู้รายการและการวัดมูลค่ากับการบัญชีผลประโยชน์พนักงานมีความรู้ความเข้าใจน้อย และนักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชีมีความรู้ความเข้าใจมากสุดในเรื่องการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า การเปิดเผยข้อมูลวัตถุประสงค์ของมาตรฐาน และการบัญชีผลประโยชน์พนักงาน ส่วนในเรื่องการวัดขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีมีความรู้ความเข้าใจน้อย แต่โดยรวมผู้สอบบัญชีจะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าตำแหน่งอื่น รองลงมาคือนักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจวรรณ แฉ่งขำโหม ที่ทำการวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2557) เรื่อง นโยบายการบัญชีการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาดของผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ผลการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ทบทวนบัญชีที่ประกอบวิชาชีพบัญชีจังหวัดสมุทรปราการ สรุปผลทางสถิติได้ดังนี้ 1) ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการวิชาชีพการบัญชีมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2557) เรื่อง นโยบายการบัญชีการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาดไม่แตกต่างกัน 2) ตำแหน่งงานและประสบการณ์ ทำงานของผู้ประกอบการวิชาชีพการบัญชีที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2557) เรื่องนโยบายการบัญชีการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักบัญชีที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีผลต่อความรู้ความเข้าใจที่มีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน อาจเป็นเพราะนักบัญชีที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ไม่เท่ากัน ผู้สอบบัญชีมีความรู้และประสบการณ์มากกว่าตำแหน่งอื่นเพราะต้องคอยติดตามมาตรฐานการบัญชีทุกฉบับในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชีก็ต้องติดตามมาตรฐานการบัญชีที่การเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเช่นเดียวกัน เพราะต้องใช้ข้อมูลในการปฏิบัติงาน ส่วนสมุห์บัญชีอาจจะเป็นเรื่องไกลตัวจึงไม่ค่อยได้ติดตามมาตรฐานการบัญชีเท่าไรซึ่งอาจปล่อยให้เป็นเรื่องของฝ่ายบัญชีซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติ

6. เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน นักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี การรับรู้รายการและการวัดมูลค่า การเปิดเผยข้อมูล การบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานที่ไม่แตกต่างกัน

7. เมื่อจำแนกตามการรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้อง จากผลการวิจัย พบว่า นักบัญชีรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 จากสื่อต่างๆ ในภาพรวมนักบัญชีที่ได้รับรู้ข่าวสารต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีในด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ด้านการวัดขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ด้านการเปิดเผยข้อมูล ด้านการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ด้านการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกิจการส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้แก่พนักงานโดยการจัดอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และอีกทั้งเรื่องนี้เป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งที่มีให้สำหรับพนักงานที่จะเกษียณอายุหรือลาออก
2. กิจการควรมุ่งเน้นการให้ความรู้ในเรื่องการรับรู้รายการและการวัดมูลค่าของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เนื่องจากเป็นเรื่องที่นักบัญชีมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด
3. กิจการควรส่งเสริมให้นักบัญชีศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี การเปิดเผยข้อมูล ให้กับนักบัญชีของกิจการที่ยังมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 นี้เป็นมาตรฐานที่ออกมาไม่นานและใช้เวลาในการทำความเข้าใจ ซึ่งจะมีผลทำให้การปฏิบัติงานด้านการบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. กิจการควรมุ่งเน้นให้นักบัญชีเพศชาย ให้ความสำคัญต่อมาตรฐานดังกล่าวโดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของมาตรฐานฉบับนี้ เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อตัวพนักงานเองในอนาคต

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการกำหนดประเด็นหัวข้อหลักๆ เท่านั้น คือเรื่องวัตถุประสงค์และขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี เรื่องการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า เรื่องการเปิดเผยข้อมูล และเรื่องการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาในประเด็นอื่นของมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องต่างๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ที่มีในมาตรฐานการบัญชีที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มตัวอย่างมากกว่านี้ อาทิ เรื่องผลประโยชน์ระยะสั้นสำหรับพนักงาน เรื่องผลประโยชน์หลังออกจากงาน เรื่องผลประโยชน์ระยะยาว และเรื่องผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง เป็นต้น
2. การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตเพียง 2 เขต คือ เขตวังทองหลางและเขตบางกะปิ จำนวนแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 240 ชุด ใช้วิธีการเก็บตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มพื้นที่ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในท้องถิ่นๆ

รายการอ้างอิง

เบญจวรรณ แฉ่งคำโฉม. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2557) เรื่อง นโยบายการบัญชีการเปลี่ยนประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาดของผู้ทำบัญชี ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ. 2557.

ธัญญาภรณ์ โพธิ์พัฒน์. ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2554

สรรพวุฒิ พิพัฒน์พันธ์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น (2533, หน้า 13 อ้างถึงใน สมเจฏ์ สมสามารถ, 2549, หน้า 32)

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2554. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

http://fap.or.th.a33.readyplanet.net/images/column_1359010309/TAS19_20101220.pdf
(26 พฤษภาคม 2556)

วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ. 2554. ผลกระทบจากมาตรฐานการบัญชีใหม่ต่อบ การเงินและ รายงานสถิติที่ ธปท. เผยแพร่. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา

http://www.bot.or.th/thai/Statistics/Articles/Doc_Lib_statisticsHorizon/

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2555. ก้าวทันมาตรฐานการรายงานทางการเงินกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็น วาย ซี พับลิชชิ่ง จำกัด